

ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS) I L'AGENDA 2030 APLICATS A L'ÀMBIT EDUCATIU UNIVERSITARI

Judit Vega Avelaira

RESUM

Des que l'ONU va aprovar l'Agenda 2030 i va definir els 17 ODS, s'han realitzat nombrosos estudis i generat constants debats en diferents àmbits de la societat. No obstant això, avui dia, es constata una evident desinformació de la població en general sobre el tema. Com és possible aconseguir un objectiu, si no tenim coneixements suficients al respecte? Aquest treball pretén reflexionar sobre els ODS, analitzar els problemes actuals per a aconseguir-los, definir estratègies i mostrar exemples de com posar-los en pràctica en l'àmbit universitari, partint d'una conscient conscienciació personal i una aplicació col·lectiva. O viceversa.

RESUMEN

Desde que la ONU aprobó la Agenda 2030 y definió los 17 ODS, se han realizado numerosos estudios y generado constantes debates en diferentes ámbitos de la sociedad. Sin embargo, a día de hoy, se constata una evidente desinformación de la población en general sobre el tema. ¿Cómo es posible conseguir un objetivo, si no tenemos conocimientos suficientes al respecto? Este trabajo pretende reflexionar sobre los ODS, analizar los problemas actuales para alcanzarlos, definir estrategias y mostrar ejemplos de cómo ponerlos en práctica en el ámbito universitario, partiendo de una consciente concienciación personal y una aplicación colectiva. O viceversa.

L'Agenda 2030 és un pla d'acció per a les persones, el planeta i la prosperitat que tracta d'enfortir la pau universal, reconeixent que l'erradicació de la pobresa en totes les seves formes i dimensions, inclosa l'extrema pobresa, és el desafiament mundial més important i és un requisit indispensable del desenvolupament sostenible. Tots els països i parts interessades, actuant de comú acord, haurien d'estar posant en pràctica aquesta Agenda. Però l'Agenda 2030 no és un projecte tan nou, sinó que ha tingut els seus precedents. Analitzem-los a continuació.

Durant el període en què va ser secretari general de les Nacions Unides (1992-1996), Butros-Ghali va proposar l'organització d'una sèrie de cimeres internacionals amb la finalitat de debatre i trobar solucions sobre els grans problemes que acuitaven la humanitat.

El seu successor, Kofi Annan (secretari general entre 1997 i 2006), va continuar amb aquesta idea, treballant en pro d'un món més equitatiu i just, centrant la seva lluita en un tema crucial en aquell moment: la sida. Aquest treball li va fer mereixedor del premi Nobel de la Pau el 2001 per la seva contribució a un món millor organitzat i més pacífic.

L'any 2000, els països membres de les Nacions Unides s'havien fixat aconseguir els objectius de desenvolupament del mil·lenni (ODM). Es tractava de vuit objectius que els estats membres de les Nacions Unides s'havien compromès a intentar aconseguir per a l'any 2015.

A aquest efecte, signen al setembre de 2000 la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides, per la qual els líders mundials rubriquen el compromís de lluita contra la pobresa, la fam, les malalties, l'analfabetisme, la degradació mediambiental i la discriminació de la dona. Els ODM es deriven d'aquesta declaració. Van estipular, doncs, devuit punts, la majoria relacionats directament amb la salut, que s'intentarien aconseguir en una data fixa, el 2015, per a això es posarien en marxa polítiques específiques i accions que havien de ser necessàriament mesurables amb indicadors, per a permetre fer un seguiment sobre la base de dades reals i fefaents. ODM 1: erradicar la pobresa extrema i la fam; ODM 2: aconseguir l'ensenyament primari universal; ODM 3: promoure la igualtat entre els sexes i l'empoderament de la dona; ODM 4: reduir la mortalitat dels nens, ODM 5: millorar la salut materna; ODM 6: combatre el VIH/sida, la malària i altres malalties; ODM 7: garantir la sostenibilitat del medi ambient; ODM 8: Fomentar una aliança mundial per al desenvolupament.

Cal incidir que no tots els objectius de 2015 es van complir, fins i tot que, paradoxalment, l'esforç més gran i les millores més notables les van realitzar, contra tot pronòstic, els països més pobres, en lloc dels més desenvolupats.

En finalitzar el període de compliment d'aquests ODM, el 25 de setembre de 2015, l'Assemblea General de l'ONU va establir un nou acord mundial sobre canvi climàtic, pel qual 193 estats membres es comprometien a adoptar l'Agenda 2030, que forma part del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament i que comprèn 17 objectius de desenvolupament sostenible (els ODS), els quals, al seu torn, inclouen 169 metes a aconseguir fins a l'any 2030.

Aquests objectius es poden resumir en cinc paraules clau, que defineixen en si mateixes el sentit de l'Agenda: persones, planeta, prosperitat, pau i aliances.

Comparant els ODM i els ODS observem dos conceptes diferents: els ODM semblen estar més orientats a millorar la vida en països subdesenvolupats o en via de desenvolupament, mentre que els ODS se'ns antullen més orientats als països desenvolupats.

Avui, l'any 2022, què sabem, realment, sobre aquestes tres inicials, ODS?, què hi ha darrere del cercle de colors, el pin que molta gent ni tan sols sap què significa? Si féssim una enquesta al carrer, és molt probable que molta gent no sabés respondre a la pregunta: sap vostè què són els ODS? Ni tan sols si preguntéssim, en lloc de les sigles, els objectius del desenvolupament sostenible. Curiosament, encara molta gent relaciona aquest pin de colors amb la bandera LGBTQ+ i, en tot cas, desconeixen la seva relació amb la sostenibilitat, de fet, ni tan sols reparen que hi ha tants fragments en el pin com objectius: 17.

En cas afirmatiu, podríem continuar preguntant quants ODS hi ha o si poden esmentar-nos-en algun. Sens dubte, disminuiria considerablement el nombre de persones que ens donessin una resposta. Ni tan sols en l'àmbit universitari, com hem pogut comprovar en un curs de formació de professors.

En general, i en el millor dels casos, la gent associa la paraula sostenible amb el medi ambient, el canvi climàtic, la cura del planeta, el reciclatge. Poques són les persones que relacionarien un treball digne, l'erradicació de la fam o l'ensenyament igualitari amb la sostenibilitat i, no obstant això, aquests són tres dels objectius.

Davant aquesta realitat de desconeixement o confusió recurrent, la més optimista creença en la seva consecució s'esvaeix. Sens dubte és impossible o, com a mínim, complicat aconseguir una cosa de la qual no tenim consciència ni saber. Fins i tot, aquesta minoria que sí que coneix, encara que sigui parcialment, se sent impotent a l'hora d'aconseguir-los, no és capaç de discernir quin o quins dels 17 objectius estan al seu abast, en què poden ajudar, què tenen per fer. D'aquesta manera, deleguen en els governadors del món, polítics i empreses la responsabilitat d'aconseguir-los.

Res més lluny de la realitat. Els ODS signifiquen una salvació i cura del planeta i de tots els éssers que el poblen, parlen de millorar l'entorn en el qual treballem, de cuidar les mars o de repartir la riquesa d'una manera en què puguem fer realitat un dret a l'aliment, a l'aigua, a la salut o a la formació universal. Són principis que van més enllà de conceptes o formulacions abstractes, advoquen per un món millor i, darrere d'ells, hi ha l'home com ésser que pensa i sent. Per això, l'obligació de complir els ODS és mundial, és de tots. És més: tots i cadascun de nosaltres podem contribuir a complir, conscientment, en la part que ens toqui, tots i cadascun dels 17 ODS.

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) es va proposar mobilitzar els mitjans necessaris per a implementar l'Agenda 2030 i aquests 17 objectius de desenvolupament sostenible que estan, precisament, pensats per a ser integrats. El desenvolupament sostenible reconeix que l'erradicació de la pobresa en totes les seves formes i dimensions; la lluita contra la desigualtat en i entre els països; la conservació i cura del planeta; la creació d'un creixement econòmic continu, necessàriament inclusiu i sostenible, i el foment de la inclusió social estan lligats entre si i depenen els uns dels altres, fet en el qual estan d'acord els estats membres. Si aquests desafiaments estan connectats entre si i són interdependents, la manera com hem de treballar i les solucions que puguem aplicar han d'estar, forçosament, integrades.

Els 17 objectius de desenvolupament sostenible són: ODS 1. Fi de la pobresa; ODS 2. Fam zero; ODS 3. Salut i benestar; ODS 4. Educació de qualitat; ODS 5. Igualtat de gènere; ODS 6. Aigua neta i sanejament; ODS 7. Energia assequible i no contaminant; ODS 8. Treball decent i creixement econòmic; ODS 9. Indústria,

innovació i infraestructura; ODS 10. Reducció de les desigualtats; ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles; ODS 12. Producció i consum responsables; ODS 13. Acció pel clima; ODS 14. Vida submarina; ODS 15. Vida d'ecosistemes terrestres; ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides; ODS 17. Aliança per a aconseguir els objectius.

Insistim, els ODS estan relacionats, no es poden tractar per separat, per la qual cosa requereixen un treball conjunt enfocat cap al mateix objectiu, que és aconseguir aquesta anhelada societat millor i més justa, on l'individu i tots els éssers vius, l'entorn, la naturalesa, visquin en harmonia, on el repartiment de riqueses sigui equitatiu, on l'aigua sigui un bé comú, on treballar no sigui un privilegi, la salut sigui una prioritat i la llibertat sigui la manera natural de vida.

No ens enganyem, el fracàs fins al moment és esgarrifós i cada vegada són més les veus d'experts que es pronuncien dubtant de la seva consecució.

En l'informe de la CRUE (2017) sobre l'Agenda 2030, realitzat amb dades recollides en 2016, a la pregunta «Està la teva Universitat abordant l'Agenda 2030 de manera integral?», un 53 % dels enquestats van respondre que no i el 47 % que sí. Quant al grau d'implantació, a la pregunta «Ha adoptat la Universitat una estratègia concreta en relació a l'Agenda 2030?», solament un 5 % dels enquestats van respondre que sí, un 23 % va respondre que no i el 72 % van donar com a resposta que s'estava treballant en el seu desenvolupament.

Per part seva, en l'enquesta CRUE (2019) sobre l'Agenda 2030 realitzada amb dades recollides entre maig-octubre de 2019, a la pregunta sobre l'existència d'un pla estratègic relacionat amb el desenvolupament sostenible, solament un 24,7 % van respondre que sí, un 25,90 % que no i un 49,40 % van respondre «en desenvolupament». Com veiem, la realitat és que un 75,30 % dels enquestats seguien sense tenir encara formulat un pla estratègic, fonamental per a començar a treballar.

Si reflexionem sobre el present i el passat recent, hem constatat que una pandèmia encara virulenta va evidenciar una desigualtat en recursos, en educació, en salut, en accés a la tecnologia, va causar pèrdues d'ocupació i precarietat econòmica; ens va mostrar un planeta que ni tan sols posa una patent ni una vacuna al servei de la humanitat (que, d'altra banda, hauria de ser, fins i tot, gratuïta).

Recordem, també, que fa tan sols uns mesos ens vam estremir amb la mort d'un jove de 21 anys per una pallissa en la qual sonava, com a insult, la seva orientació sexual, Samuel.

Aquest parell d'exemples és suficient per a veure que no es compleixen, almenys, els ODS 2, 3, 8, 5, 10, 16.

Perquè un programa de desenvolupament es compleixi satisfactòriament, és necessari establir associacions inclusives (a nivell mundial, regional, nacional i local) sobre principis i valors, així com sobre una visió i uns objectius compartits

que se centrin prioritàriament en les persones i el planeta. D'altra banda, els ODS són una tasca de tots: dels països desenvolupats i no desenvolupats, dels que són a les Nacions Unides i dels que no hi són. El desenvolupament sostenible comença, doncs, en cadascun de nosaltres i els 17 objectius els hem de posar en pràctica de manera sistemàtica i en tots els aspectes de la nostra vida, és a dir, no solament en l'àmbit laboral o d'estudi, sinó en l'àmbit privat i en la nostra relació amb la societat i amb el mitjà.

Tampoc podem centrar-nos en un sol objectiu, per exemple, en el nostre cas i com que tenim una relació amb la docència, en l'ODS 4. Ni podem delegar en els nostres polítics nacionals ni en els dirigents mundials: som responsables del nostre comportament, de les nostres decisions, de la nostra ètica, i tant de nosaltres, com d'ells, depèn aconseguir aquesta agenda.

Per on comencem? Indubtablement, hem de començar pel coneixement, que és el que proposem en aquest article: saber què són els ODS i intentar mostrar com podem fer-los possibles en el nostre món universitari. Hem de ser conscients de què hem de fer i de com podem fer-ho. Urgeix planificar cursos de formació assequibles, en tots els sentits, per a tota la població, en general, i per a tots els que fem universitat, en particular (professors, PAS, estudiants).

Per a això és imprescindible continuar desenvolupant una sèrie de fases: diagnosticar els problemes que amenacen la societat (com ha fet l'ONU) o, en el nostre cas, la nostra universitat; definir els nostres objectius de desenvolupament sostenible; establir els mètodes d'implementació per a aconseguir-los; fer un seguiment. Per això és necessari que les nostres accions es mesurin a través d'indicadors.

En aquest sentit s'hi han posat en marxa tant la CRUE (Conferència de Rectors d'Universitats Espanyoles) com cada universitat del nostre país. I, per descomptat, tant la UNED com la UIB s'hi han implicat. En el cas de la UNED, s'ha fet creant l'observatori dels ODS; creant el pla d'enfortiment internacional, cooperació i objectius de desenvolupament sostenible (ODS) UNED 2021 i creant el pla estratègic UNED 2019-2022.

En el cas específic d'UNED-Illes Balears —que compta amb la doble certificació del Sistema de Garantia Interna de Qualitat en la Gestió de Centres Associats: Nivell 2 - consolidació i Nivell Carta de Serveis del Centre avalada per la ANECA—, es va traçar des de 2019 i per part de la nova directora un pla de gestió, presentat a l'equip directiu, al Consell de Centre i a la Junta Rectora i aprovat per tots ells per unanimitat, en el qual es van proposar diferents accions en tots els àmbits en els quals es va considerar que es podria progressar en aquest camí cap a l'Agenda 2030. No obstant això, en aquest curs acadèmic 2021-2022 hem fet encara més evident el compromís del nostre centre amb els ODS.

El segon pas va ser fer i publicar en la nostra web la nostra Carta de Compromís del CA amb els ODS / Declaració de política de qualitat.

En coherència amb aquesta declaració, per al curs acadèmic 2021-2022, tant en el Pla de Gestió com en cada curs d'estiu, s'especifiquen sistemàticament els ODS que intentem aconseguir a UNED-ILLES BALEARS amb cadascuna de les accions que ens proposem. Per a això, comptem amb una eina que és el SDG Compass, desenvolupada per Pacte Global de Nacions Unides, GRI (Iniciativa de Reporte Global) i WBCSD (Consell Empresarial Mundial per al Desenvolupament Sostenible) que, si bé parteix de les empreses, ens serveix de guia per a identificar els objectius de desenvolupament sostenible prioritaris per a nosaltres. Consta de 7 fases: Coneixement i comprensió dels ODS; Compromís amb els ODS; Valoració de l'Impacte del Centre Associat; Identificació de riscos i oportunitats; Definició d'Objectius; Integració d'aquests ODS; Comunicació. Com a base, també ens ha resultat de gran utilitat la guia «Com començar amb els ODS en les universitats», realitzada en col·laboració per diverses institucions entre les quals hi ha la Xarxa Espanyola per al Desenvolupament Sostenible (REDS).

Per a conèixer i entendre els ODS hem impartit un curs de formació per a professors, equip directiu i PAS. Signem el nostre compromís en l'esmentada carta, valorem l'impacte que l'aplicació de cada ODS tindria en els diferents àmbits dins d'una universitat i el que suposarien de fortalesa o feblesa aplicades a aquesta, arribant a la conclusió que podríem abastar i definir els 17; els dos últims passos són la constant implementació diària i la comunicació de resultats que informin a tots els usuaris del progrés de les nostres accions, procedint, al mateix temps, a corregir o millorar aquells punts en els quals podem aconseguir millors resultats.

Posem alguns exemples d'accions que podem realitzar en el món universitari indicant els ODS que esperem aconseguir.

Podem partir del que se suposa més relacionat amb la universitat, ODS 4, que ens parla de garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots, tenint especialment consideració a les persones vulnerables, amb discapacitat o amb el risc d'exclusió.

Quant a la inclusió, la UNED ha estat pionera a acostar la formació superior a diversos col·lectius des del mateix moment del seu naixement fa 50 anys. D'una banda, per a les persones discapacitades, per a les quals s'ha creat UNIDIS (Centre d'Atenció a Universitaris amb Discapacitat), els fa accessibles els espais, facilita les condicions en els exàmens que s'adapten a cada cas concret i, també, fomenta la participació de col·lectius més perjudicats per la seva discapacitat. En aquest sentit, UNED-Illes Balears, el 2021, ha estat pionera entre els 61 centres de la UNED a l'Estat i els 22 internacionals a oferir un curs d'extensió completament interpretat en llengua de signes, experiència que s'ha repetit enguany amb gran èxit, per la qual cosa seguirem amb el projecte. El 2022 i si bé els nostres espais eren accessibles per mitjà de rampes, optem per eliminar totes les voreres; ens hem reunit amb l'ONCE i amb el CERMI i hem organitzat una visita perquè ells vegin les instal·lacions i ens orientin per a millorar tant els espais com per a facilitar la integració d'aquest col·lectiu a les classes tutoria i pràctiques curriculars. A més

oferim un curs d'estiu, enguany, específic sobre discapacitat, en col·laboració amb l'ONCE i hem programat per a l'exercici 2022-2023 un curs de formació de professorat i PAS sobre la discapacitat, amb la qual cosa aprendrem com millorar l'atenció, com reparar en les seves necessitats i dificultats, sensibilitzant-nos sobre els problemes del nostre món, creant consciència i promovent solucions.

Un segon col·lectiu al qual incloem i oferim igualtat d'oportunitats i el dret a l'educació és el centre penitenciari, amb el nostre programa específic, pel qual els usuaris accedeixen a l'ensenyament reglat i no reglat (curs d'accés) i realitzen els exàmens de manera presencial, a més de rebre determinades classes tutories. Ajudem els estudiants amb la cessió de llibres, aportació d'anotacions i altres materials, i els integrem a la societat a través de cursos d'estiu en els quals participen tant aquells que estan complint condemnes com el personal de la presó o gent de l'exterior.

I en un tercer exemple, esmentem en aquest apartat aquesta formació permanent al llarg de tota la vida, des de la joventut fins a la maduresa, en la qual els nostres majors, a més de poder accedir a qualsevol altre estudi, compten amb un programa específic, que és la UNED Sènior, que no sols els aporta coneixements, sinó que millora les relacions humanes i actua positivament en la seva salut, per mitjà d'un envelliment actiu. Amb aquestes accions no solament treballem el ODS 4, sinó també els ODS 3, ODS 8, ODS 10, ODS 11, ODS 16 i ODS 17.

L'oferta d'idiomes a través del Centre Universitari d'Idiomes a Distància (CUID) ens obre les portes al món, el coneixement d'una llengua és una mica més que saber un idioma, ens prepara per a accedir amb major facilitat a la creació d'aliances amb altres països, ODS 17, que també aconseguim creant aliances amb altres institucions per a optimitzar recursos (universitats, col·legis oficials, empreses, ONG, societat civil, militar) i per a la signatura de convenis de col·laboració i de pràctiques per als nostres estudiants.

Busquem oportunitats per a col·laborar i ajudar els més desfavorits. En aquest sentit el nostre centre va celebrar el Dia de la Dona i la Nena en la Ciència el 2020 (200 alumnes) i el 2022 (100 alumnes) en els col·legis de barris amb major risc d'exclusió, Son Gotleu i la Soledat, aportant tots els materials necessaris perquè els alumnes i les alumnes poguessin realitzar, ells mateixos, determinats experiments (creació d'un perfum, creació d'un desodorant) per a comprendre la importància de la física i de la química i per a ensenyar-los i donar-los seguretat en el fet que ells i elles també podran ser científics. El 2022, a més, els parlem dels ODS, posant exemples pràctics de com en un col·legi mestres i alumnes poden realitzar accions per a complir aquests 17 objectius. Els nens van poder emportar-se a casa seva el material utilitzat, l'excedent del qual va quedar a la disposició dels col·legis. D'altra banda, el 2020 vam cedir les taules i cadires que no necessitàvem al col·legi CEIP Camilo José Cela per a adaptar les aules a les exigències de la covid. Amb aquestes accions contribuïm a aconseguir els ODS 1, ODS 3, ODS 4, ODS 5, ODS 10, ODS 16, ODS 17.

A través del nostre Centre d'Orientació, Informació i Ocupació (COIE), les convocatòries de places de pràctiques extracurriculars per a alumnes matriculats, la visualització destacada en la nostra web, en la pàgina d'inici, dels recursos per a estudiants, de la pestanya de l'associació d'alumnes i titulats de la nostra universitat (Alumni), millorem l'experiència dels estudiants i la seva ocupabilitat, ODS 8.

Tenir presents els ODS és tenir en compte tots els usuaris, comunicar, demanar opinió i participació; és reconeixement a tots quants constituïm el centre.

Així un regal corporatiu, útil per la seva labor i sostenible quant a adquisició i materials, lliurat als tutors i al PAS, es converteix en alguna cosa més que un gest: d'una banda, suposa un reconeixement necessari a la seva labor; d'altra banda, és un al·licient al seu benestar i al fet que facin la seva tasca amb més illusió, si és possible. Però, a més, regalar una ampolla de cristall és una aposta per l'eliminació dels plàstics (hàbit saludable, cura del medi ambient, disminució de residus); regalar un bolígraf de paper i un llapis de fusta és apostar per materials biodegradables. I encarregar aquests objectes a una empresa de km 0 és contribuir a l'ocupació local, evitar transports i, conseqüentment, gasos contaminants. D'aquesta manera, aquest simple gest es converteix en una contribució als ODS 3, ODS 8, ODS 12, ODS 13.

Crear un ambient de treball i estudi sostenible en dos vessants són unes altres de les accions que realitzem: d'una banda, amb el respecte de totes les persones, el rebuig manifest en el nostre Pla de Gestió, any rere any, i denúncia de qualsevol mena d'opressió, delictes d'odi, discriminació, abús o *bullying*, vetllant per la igualtat de totes les persones. D'altra banda, cuidant les instal·lacions, oferint espais nets, accessibles, humanament càlids, en els quals es tinguin en compte els paràmetres que contribueixin a la cura del medi ambient, al consum responsable dels recursos energètics (ús limitat de l'aire condicionat/calefacció, il·luminació amb leds, aixetes amb temporitzador, etc.).

Les millores realitzades principalment en el centre de Palma en els últims dos anys i mig s'entenen en aquest sentit: nova sala d'estudiants, sala de professors renovada, sanejament general dels edificis i un projecte en marxa d'instal·lar plaques solars per a promoure una energia verda. Així mateix, promovem la creació d'espais verds, en la mesura que sigui possible. Plantar un jardí de roses i cinc arbres és una aposta per integrar la naturalesa en el nostre espai, i sensibilitzar en la seva cura, en el respecte al medi ambient. Posar fonts d'aigua en el centre és tenir present sempre de forma molt conscient aquest element necessari per a la vida i per al planeta, que és un bé preuat del qual no tothom disposa i que ha portat a determinar un ODS específic: l'ODS 6, que complim amb aquestes accions, així com els ODS 7, ODS 11, ODS 12, ODS 13, ODS 15, ODS 16.

Apostar per la tecnologia, mantenir en bon estat i actualitzats els nostres recursos tecnològics per a emissió de tutories, cursos d'extensió, videoconferències, etc.; millorar l'eficiència dels nostres recursos i realitzar inversions controlades orientades

a oferir les millors instal·lacions als nostres usuaris. Cedir materials que, per a nosaltres, deixen de ser competitiu per al nivell de qualitat i exigències que necessiten el nostre tipus d'ensenyament, els nostres programes i el campus virtual, però que continuen sent vàlids per a ús personal o de petits grups, és donar-los una segona vida, és compartir amb els qui ho necessiten i no poden permetre-s'ho; és, de nou, complir objectius: ODS 1, ODS 2, ODS 4, ODS 9. En aquest particular, UNED-Illes Balears ha donat equips al centre penitenciari i a l'arxiu Casa Planas.

Pensar en ODS i treballar per aquesta meta el 2030 és reflexionar sobre els problemes encara existents i treballar per la igualtat de gènere educant i sensibilitzant. Per això, en aquest centre, celebrem el Dia de la Dona i el Dia de la Dona i la Nena en la Ciència o recordem les víctimes de la violència de gènere. Però, a més, vetllem per l'equilibri entre homes i dones ponents en cursos d'extensió i estiu i professors tutors i tutores, enllaçant aquests principis amb l'ODS 5.

Quant l'ODS 14, que podria semblar difícil aconseguir des d'una universitat, també hem trobat manera d'aconseguir-ho, per exemple, a través de l'oferta de formació específica sobre el Mediterrani i els nostres ecosistemes marins, en un curs realitzat en col·laboració amb la UIB, GOB i el SOCIB, o amb la inclusió en el pla de gestió per al curs 2022-2023 d'una acció col·lectiva de tots els usuaris de la UNED per a anar a netejar una platja.

Tot això, fonamentat en els nostres dos pilars bàsics i irrenunciables: la transparència i la igualtat d'oportunitats.

En conclusió, com es pot observar amb aquests exemples, des d'un centre associat a la UNED i des de qualsevol universitat així com des d'altres establiments d'ensenyament, podem contribuir enormement a treballar els ODS ja sigui directament, realitzant les accions necessàries nosaltres mateixos, ja sigui ensenyant, transmetent coneixement i innovant.

Què aconseguim amb tot això? Què ens aporten els ODS? En primer lloc, ens ofereixen fonts de nous finançaments orientats a la sostenibilitat i milloren l'eficiència en la gestió dels recursos. En segon lloc, projecten una imatge positiva i sostenible del centre associat. Fomenten aliances amb altres actors. Fins i tot, finalment, provoquen un augment de la demanda en oferta de formació en desenvolupament sostenible i ODS (màster, cursos d'extensió, expert universitari, etc.).

Però, per sobre de tot, ens ajuden a treballar d'una manera conscient, a crear una responsabilitat conjunta per a aconseguir una societat més equitativa i més justa en un planeta millor.

Canviem, doncs, la qüestió i preguntem-nos, responsables, què aportem nosaltres als ODS. I responguem tant individualment com col·lectivament. És el nostre compromís amb la vida, amb el planeta, amb les persones, guiat necessàriament per l'ètica i el desig del bé comú. Només així, l'Agenda 2030 serà una realitat.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Agirreazkuenaga Onaindia, L. (2019). *Embedding Sustainable Development Goals in Education. Teachers' Perspective about Education for Sustainability in the Basque Autonomous Community*. Sustainability | Free Full-Text | Embedding Sustainable Development Goals in Education. Teachers' Perspective about Education for Sustainability in the Basque Autonomous Community | HTML (mdpi.com) [Fitxer PDF].

Annan-Diab, F. i Molinari, C. (2017). *Interdisciplinarity: Practical approach to advancing education for sustainability and for the Sustainable Development Goals*. Interdisciplinarity: Practical approach to advancing education for sustainability and for the Sustainable Development Goals (isiarticles.com) [Fitxer PDF].

Benavides Delgado, J.; Díaz Barba, A. i Camacho Ibáñez, J. (coord.) (2022). *ODS, las voces de la universidad y la empresa*. Editorial Kolima.

Bento, A.; da Silva Oliveira, K. D. i da Silva Pereira, R. (2019). *Education for advancing the implementation of the Sustainable Development Goals: A systematic approach* Education for advancing the implementation of the Sustainable Development Goals: A systematic approach - ScienceDirect [Fitxer PDF].

Díaz Vega, M.; Moreno-Rodríguez, R. i Gallardo-Pino, C. (2021). *La universidad española ante el ODS 4: los planes estratégicos como principal barrera para alcanzar la inclusión*. Dialnet-LaUniversidadEspañolaAnteElOds4-7998054.pdf [Fitxer PDF].

Domínguez Fernández (coord.) (2021). «La dimensión social de la educación Ciudadanía crítica inclusiva, compromiso y empoderamiento de la cibersociedad, en el marco de la Agenda 2030». *Análisis y Estudios*, 19.

Escobar Roca, G. (2021). *El ODS 8 y el ODS 10: Relación entre los objetivos 8 y 10*. escobar_noticias_cielo_n7_2021-1.pdf (cielolaboral.com) [Fitxer PDF].

Fernández Martínez, S. (2021). *El ODS 8 y el ODS3: implicaciones en la docencia, la investigación y la gestión universitaria*. fernandez_noticias_cielo_n7_2021-1.pdf (cielolaboral.com) [Fitxer PDF].

Gil y Gil, J. L. (2021). *El ODS 8 y el ODS 4*. www.cielolaboral.com/wp-content/uploads/2021/07/gil_gil_noticias_cielo_n7_2021.pdf [Fitxer PDF].

Losada Rodríguez, I. J. (2018). *El papel de la Universidad en la implementación de los objetivos de desarrollo sostenible (ODS)*. Editorial de la Universidad de Cantabria.

Merma Molina, G. (Coord.) (2020). «Experiencias de integración de los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) en el diseño curricular universitario». *Análisis y Estudios*, 20.

Pecci Oviedo, M. E. (2020). *Buenas prácticas hacia el cumplimiento del ODS 7 "Energía Asequible y No Contaminante"*. Vista de Buenas prácticas hacia el cumplimiento del ODS 7 "Energía Asequible y No Contaminante" (revista-ucsa-ct.edu.py) [Fitxer PDF].

Vila Merino, E. S.; Caride Gómez, J. A. i Buxarrais Estrada, M. R. (2018). *Educación, sostenibilidad y ética Desafíos ante los objetivos de desarrollo sostenible (ODS)* Educación, sostenibilidad y ética: desafíos ante los objetivos de desarrollo sostenible (ODS) (ull.es) [Fitxer PDF].

Vladimirova, K. (2015). Exploring Links Between Education and Sustainable Development Goals Through the Lens of UN Flagship Reports - Vladimirova - 2016 - Sustainable Development - Wiley Online Library [Fitxer PDF].

PNUD Objetivos de Desarrollo Sostenible. Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (undp.org).

CRUE (2019). Encuestas Universidades Españolas y la Agenda 2030 (crue.org) [Fitxer PDF].

CRUE (2017). 20180424 EncuestaODS_CRUE.pptx [Fitxer PDF].

UNED Observatorio ODS - UNED (quned.es).

UNED Plan Estratégico de la UNED 2019-2022 [Fitxer PDF].

REDS. «Cómo empezar con los ODS en las universidades» (Guía-ODS-Universidades-1800301-WEB.pdf (reds-sdsn.es) [Fitxer PDF].